

Ahojte kamaráti,

este raz som sa chcela pod'akovať za pekny deň, ktory sme mohli strávit' s vami. Ukázali ste deťom, ale i nám dospelým, veľa zaujímavých vecí. Vyklad pani Struharovej v Skačanoch nemal chybu a byť na morskom dne tiež pre nas nie je každodennou zaležitost'ou. :-) A Šimonovany boli ako čerešnička na torte. Este raz vd'aka.

Zuzka Dolná, Veľký Klíž

Zdravím Vás, pani Alenka,

napísala som pre našu internetovú stránku školy článok o Túlačke. Sú to moje dojmy a pocity, a tie sú najlepšie, aké len môžu byť.

Ďakujem Vám a Vaším spolupracovníkom za krásne prežitý deň a - za deti - za nezabudnuteľné zážitky!

Vaše fotky sú omnoho krajšie, pozerali sme si ich s deťmi na Vašej webovej stránke. Dnes si to pozerali aj tie deti, ktoré tam neboli a veľmi ich to zaujalo.

Veľká škoda, že to bola posledná Túlačka. Vd'aka, pani Borszéková a vd'aka aj vám všetkým, ktorí ste sa podiel'ali na tomto skutočne hodnotnom podujatí! Škoda, že sme s Vami nechodili už skôr. A môžu ľutovať všetci, ktorí tam túto sobotu neboli.

Prajem veľa úspechov vo Vašej práci, majte sa pekne!

S pozdravom Marta Podmanická, Chynorany

Už 10. rok organizoval KST Kamarát z Partizánskeho tradičné jesenné podujatie pod názvom Túlačka po Strednom Ponitří. (Minulý rok dokonca cez Chynoriánsky luh a národopisné múzeum.) Keďže tento rok mal byť program veľmi bohatý a jeho obsah korešpondoval s históriou nášho regiónu, rozhodla som sa, že sa jej musíme ako historici zúčastniť. Najprv sa hlásilo veľa detí, no postupne ich ubúdalo, pretože nás nastrašili meteorológovia s nepriaznivou predpoveďou na sobotu 13. 10. 2012.

Pani Borszéková, vedúca KST Kamarát, však myslela aj na to, a vybavila autobus, ktorý nás mal sčasti uchrániť pred dažďom. Našťastie sa stalo to, čo už častokrát – predpovede takmer vôbec nevyšli a počasie bolo viac ako dobré, priam výborné.

O 8. hodine ráno sme sa všetci stretli na námestí v Partizánskom. Boli tam aj deti z Klíža,

z Veľkých Uheriec, turisti z Topoľčian i z Partizánskeho. Dospelí turisti išli na prvú zastávku – do Skačian - pešo, my ostatní autobusom. Po príchode do Skačian nás už čakala pani Eva Struhárová, miestna znalkyňa histórie a veľká lokálpatriotka. Povodila nás po obci, ukázala nám krásne (jesennými plodmi a štylizovanými obrázkami z prírodnín a potravín) vyzdobený Kostol Všetkých svätých, ktorý práve oslavuje 200 – ročné jubileum. Predtým chodili veriaci do Kaplnky sv. Barbory, stojacej na miernom kopčeku nad dedinou. Veľké a prehľadné námestie nás doslova udivilo, veď v dnešnej dobe sa na každom takomto prázdnom pozemku rýchlo niečo súkromné postaví, a tu bola rozľahlá trávnatá plocha a na konci námestia parčík s lavičkami. V parčíku stál krásne zreštaurovaný a bohato zdobený Trojičný stĺp, na ňom sme si zapamätali úplne na vrchu sediacu sv. Trojicu, nižšie stojacu sochu archanjela Michala s mečom, kráľa Štefana a sv. Floriána. Prečo aj kráľa? No asi preto, že Skačany boli v minulosti kráľovským mestečkom. Fíha!

Obišli sme celé námestie a vyšli sme si na kopec do kaplnky sv. Barbory z roku 1731. To už dorazili aj peší turisti a pridali sa k nám. V kaplnke boli pekné nástenné maľby a na počudovanie boli pôvodné.

Z kaplnky nás cestička gaštanovou alejou (ktorú dal vysadiť kedysi bývalý riaditeľ školy pán Gombár) doviedla na cintorín. Tam sme sa dozvedeli, že tie malé okrúhle kamienky, ktoré sa nachádzajú popri ceste a na okolí a ktoré domáci volajú „peniažky“, sú vraj skamenené jednobunkové organizmy z treťohôr a sú veľkou geologickou vzácnosťou. Aj my sme si zopár nazbierali. Na to že sú vzácne, ich tam bolo dosť. (Pani učiteľka z Veľkých Uheriec, pôvodne geologička, nám to ešte bližšie vysvetlila, ako došlo k tomu skameneniu, ale my, laici, sme si toho veľa nezapamätali.)

Ďalšia zastávka nás čakala na kopci nad dedinou. Bol síce prudký, ale krátky a z neho bol nádherný výhľad na okolitú krajinu. A počasie bolo také milosrdné, že sa ukázalo aj slniečko. Čo nás tu čakalo? Pre Skačancov krásna a vzácna pamiatka – zrekonštruované základy, teda časť základov románskeho Kostolíka sv. Juraja z 13. storočia. Samotný kostol bol omnoho väčší ako vynovené základy a stál na veľmi peknom mieste, na kopci pri kríži a dvoch urastených lipách (tie neboli z 13. storočia).

Pokochali sme sa pohľadmi a po toľkých informáciách sme už aj vyhladli. Najedli sme sa, napojili, dospelí turisti sa opäť vybrali pešo lesnou a my poľnou, kameňmi spevnenou cestou do Veľkých Krštenian. Pekná krajinka, príjemné počasie, trnky a šípky okolo cesty, to všetko pomohlo deckám – absolútnym antituristom - vydržať nenáročnú cestu. A už sú tu Veľké Kršteňany. Ideme popri rodnom dome básnika Pavla Gašparoviča Hlbinu, kde sa každý rok koná súťaž v prednese poézie. Kristína Ježová sa práve na ňu pripravuje. Ideme až ku kultúrnemu domu, za ktorým sa nachádza zvyšok morského dna starého 35 miliónov rokov. Nie je to nejaká jama, na dne ktorej sú zvyšky mora, ako sme si to predstavovali, naopak – je to vysoká žltá sfarbená stena, na ktorej vidieť striedajúce sa hrubšie vrstvy žltej a tenšie vrstvy hnedej horniny. Sú to vraj vrstvy skameneného planktónu, dokonca sú očíslované; urobili to archeológovia a geológovia, ktorí pred pár rokmi túto lokalitu navštívili. Podľa pani učiteľky, geologičky, sú to opäť skamenené treťohorné živočíchy, ktoré by sme videli po zohriatí, rozpustení kúska kameňa a preliatí cez gázu. Neviem, či som si to dobre zapamätala. Nasávali sme vedomosti a deti odlamovali kúsky mäkkého kameňa, s ktorým sa dalo na dlažbu kresliť. Museli sme ich krotiť, veď je to chránená prírodná lokalita.

Po krátkom občerstvení sme dostali od Alenky Borszékovej inštrukcie a poďme po asfaltke do Šimonovian! Decká zase šomrali, ale keď videli, ako rýchlo sa približujeme k mestu, tak ich to prešlo a napodiv pekne a disciplinovane kráčali ďalej. To najlepšie nás ešte len čakalo.

Vodný hrad nás z diaľky vítal príjemným prostredím, ktoré umocňoval pohľad na lavičky okolo horiaceho ohníka a na neďaleko stojacom stole rozvoniavajúce namastené chleby s cibuľou. Čochvíľa priniesli statní chlapi veľký hrniec pariaceho sa čaju a k tomu začalo svietiť slniečko! Kto by odolal? Decká nevedeli čo skôr – či jesť, či opekať. Zvíťazila opekačka. Ani na palice organizátori nezabudli, a tak o chvíľku rozvoniavali aj opečené špekačky a párky. Chleby raz – dva zmizli zo stola (mimochodom chlebík bol ráno pečený zo šimonovianskej pekárne) aj pohárikov na čaj bolo dosť. Po nevyhnutnom zasýtení sa väčšina dospelých odobrala na prehliadku miestneho kostola, ale my sme tých sakrálnych pamiatok mali už pomerne dosť, a tak sme zostali pri praskajúcom ohníku. Dievčatá objavili za rohom preliezačky a hojdačku, čím si tiež skrátili príjemne ubiehajúci čas. Niektorí boli zvedaví na to, čo sa skrýva vo vnútri pekne zreštaurovaného kaštieľa a najradšej by ho preskúmali od vrchu až dolu. **Boli tu nainštalované panely s fotografiami pôvodného zariadenia kaštieľa a na druhej strane chodby panely s fotografiami 10 – ročného jubilea KST Kamarát. Množstvo vydarených fotiek s usmiateymi tvármi členov klubu na rôznych krásnych miestach Slovenska. Bolo to svedectvo naozaj bohatej činnosti mladých a zanietených milovníkov prírody.**

Po návrate dospelšej časti účastníkov sa začala súťaž. Organizátori sa rozostavili na jednotlivé stanovišťa s papiermi v ruke a deti sa rozutekali po celom areáli. Behali od jedného stanovišťa k druhému a líčka im horeli od vynaloženej námahy. Ako prvá dobehla staršia žiačka, a to hneď naša – Adriana, druhý bol vysoký tmavovlasý chlapec a potom som už poradie nevnímala. Vyhodnotenie súťaže sa konalo vo vnútri, v spoločenskej miestnosti, kde medzi tým, ako porota triedila ceny, hrala a spievala zložením malá, ale spevom a hrou zaujímavá folková skupina FolkTón. Naozaj príjemná atmosféra! Po chvíli napätia boli vyhlásené výsledky a čuduj sa svete! – štyri ceny z pätnástich získali naše decká. Aj ma to tešilo, aj som sa trochu zahanbila, že sme tu po prvý raz a hneď sme im vyfúkli toľko cien. Ale hra je hra a hlavná bola radosť z výhry.

Posledným bodom programu bol populárno-náučný výklad stručných dejín šimoniovského kaštieľa. Spočiatku som sa obávala, či deti budú ešte schopné vnímať údaje a fakty z histórie, ale pani Katarína Straková zo Šimonovian rozprávala tak zaujímavo, že nás to chytilo všetkých – deti i dospelých. Deti predsa len viac bavila prehliadka celého objektu, dospelí chceli vedieť aj zaujímavosti zo života poslednej dedičky rodu Šimoniovcov.

Napokon prišiel autobus a to bolo znamenie, že Túlačka sa končí. Nastupovali sme mierne unavení, ale natešení, že sme tak užitočne a zmysluplne strávili sobotu, spoznali nových ľudí a kamarátov, získali krásne ceny, veľa sa dozvedeli, ale hlavne sme si odniesli veľa krásnych zážitkov.

Veľká škoda, že to bola posledná Túlačka. Vďaka, pani Borszéková a vďaka aj vám všetkým, ktorí ste sa podieľali na tomto skutočne hodnotnom podujatí! Škoda, že sme s Vami nechodili už skôr. A môžu íť všetci, ktorí tam túto sobotu neboli.

Za krúžok Mladí historici

PaedDr. Marta Podmanická zo ZŠ V. Beniaka s MŠ Chynorany.